

[Bladt.]

de sidste 5 år, vil disse arbejderboliger i endnu højere grad kunne udnyttes i spekulationsøjemed. Udfra et liberalistisk synspunkt kunne det måske anføres, at der bør være lige ret for alle til at udnytte de chancer og de fortjenstmuligheder, som en højkonjunktur byder på. Heroverfor kan der dog rejses forskellige vægtige indvendinger. For det første er det staten, altså samfundet, som har finansieret dette byggeri på særdeles gunstige vilkår for ejerne, og for det andet — og det er efter min opfattelse det vigtigste — er denne lovgivning gennemført med det ganske bestemte formål at skaffe gode og sunde boliger til arbejderfamilier i landkommunerne og på længere sigt at højne boligstandarden for derved at fastholde den kvalificerede arbejdskraft på landet. Jeg finder det derfor velbegrundet, at lovgivningsmagten griber ind for at beskytte de samfundsmæssige interesser, der ligger i denne lovgivning.

Det fremgår af den højtærede landbrugsministers skriftlige fremsættelse af lovforslaget, at der hidtil er sket indfrielse af statslånene på 822 af de godt 8 000 arbejderboliger, som er opført på privat indkøbt jord, siden vi fik den første lov på dette område i 1938, altså over 10 pct. Det må være berettiget på grundlag af disse tal at antage, at et væsentligt antal af disse nye ejere er folk, som må henregnes til de økonomisk bedre stillede, som normalt ikke ville have opfyldt lovens forudsætninger for at komme i besiddelse af en arbejderbolig. Lovens bestemmelse om, at statslånet skal indfries, når overdragelse sker til en ukvalificeret køber, viser sig ganske logisk mindre og mindre præventiv, jo højere priseniveauet bliver.

Endvidere fremgår det af bemærkningerne til lovforslaget, at heller ikke statens forkøbsret anses for at være egnet til at bevare disse huse for de kvalificerede ejere, som de er bestemt for, da man har erfaring for, at det for staten er forbundet med

uforholdsmæssige økonomiske ofre at føre disse huse tilbage til kvalificerede købere. Der findes ganske vist en rådighedsbegrænsning i den klausul, som også er tilført tingbogen, hvorefter der ikke må foretages tilbygninger eller ændringer i husets indretning, hvorved det mister sin karakter som arbejderbolig, en bestemmelse, som er gældende i 20 år efter statslånets indfrielse. Dette er vel en kontrol med husets indretning, men kan ikke give anledning til indskriden overfor en ukvalificeret ejer.

Man vil forstå, at sammenlagt vil de forholdsregler, jeg her har nævnt, ikke være tilstrækkelige til at dæmme op for den uheldige udvikling, vi er inde i.

I lovforslagets § 3, der er formet som en tilføjelse til lovens § 21, fastsættes der ganske bestemte forudsætninger for erhvervelse af en arbejderbolig ved køb. Disse forudsætninger, som jeg ikke skal forhale tiden med at gentage, går kort ud på, at en køber for at være kvalificeret til at overtage huset skal opfylde de samme betingelser som enhver anden, der søger statslån til opførelse af en arbejderbolig, bl. a. at han er beskæftiget ved normalt forefaldende arbejde på landet; de huse, som er opført for landmandens regning, skal anvendes til samme formål som hidtil og i overensstemmelse med loven. Det er i lovforslaget forudset, at der kan forekomme særlige tilfælde, hvor en afvigelse fra de i § 3 anførte kvalifikationsbestemmelser vil være ønskelig, bl. a. i tilfælde, hvor det kan volde vanskeligheder at finde en kvalificeret køber; derfor er der givet adgang til dispensation i sådanne særlige tilfælde. Dette hilser jeg med tilfredshed. Jeg skal iøvrigt i denne forbindelse henvise til de øvrige bestemmelser i § 3, hvor der udførligt gøres rede for fremgangsmåden i de tilfælde, da der kan rejses tvivl om en købers ret til adkomst på en arbejderbolig.

Jeg finder ikke anledning til her ved første behandling at komme ind på lovforslagets enkeltheder. Bemærkningerne til lovforslaget og til de enkelte paragraffer er